

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/51/2019
Identifikačné číslo spisu:	1212222819
Dátum vydania rozhodnutia:	19.12.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1212222819.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ L. O. a 2/ L. O., obaja bývajúcí v N., zastúpení JUDr. Danielom Urbanom, advokátom so sídlom v Bratislave, Uhrova č. 18, proti žalovaným 1/ L. G., bývajúcej v N., zastúpenej JUDr. Oľgou Šajdíkovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Kašmírska č. 24, 2/ L. Z., bývajúcemu v H., zastúpenému Advokátskou kanceláriou JURIKA & KELTOŠ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mickiewiczova č. 2, 3/ EKZ PLUS, s.r.o., so sídlom v Trnave, Beethovenova č. 33, o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke a záložnej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 51C/170/2012, o dovolaní žalovaného 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. mája 2018 sp. zn. 14Co/617/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 16. apríla 2014, č. k. 51C/170/2012-206 zamietol návrh žalobcov v časti o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke zo dňa 17. júla 2009, uzavretej medzi žalovanou 1/ a žalovaným 2/ (prvý výrok). Určil, že zmluva o zriadení záložného práva zo dňa 17. júla 2009, uzavretá medzi žalovanými 1/, 2/ a 3/, je neplatná (druhý výrok). Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania (tretí výrok). Žalobcovia sa návrhom podaným na okresný súd dňa 5. septembra 2012 domáhali toho, aby bolo v konaní určené, že vyššie uvedené zmluvy sú neplatné. Súd prvej inštancie vo vzťahu k návrhu na určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke dospel k záveru, že na takomto určení nemajú žalobcovia naliehavý právny záujem a preto ich žalobu v tejto časti zamietol. V súvislosti s otázkou existencie naliehavého právneho záujmu žalobcov pri žalobe o určenie neplatnosti záložnej zmluvy, okresný súd dospel k záveru, že vzhľadom na to, že žalobcovia sú vlastníkami nehnuteľnosti, ktorá je predmetom záložnej zmluvy uzavretej medzi žalovanými, majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení, nakoľko určenie jej neplatnosti môže viesť k odstráneniu ich právnej neistoty a k zamedzeniu ohrozenia ich vlastníckeho práva (ktorým hrozí, že v prípade výkonu záložného práva záložným veriteľom na základe tejto zmluvy, môžu prísť o vlastníctvo predmetnej nehnuteľnosti). Uviedol, že v prípade úspechu

žalobcov v dôsledku určenia neplatnosti záložnej zmluvy z dôvodu, že táto bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi, potom nemohlo ani platne vzniknúť záložné právo, čo bude mať za následok, že záložné právo musí zaniknúť. Okresný súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že tak vzhľadom na okolnosti, za ktorých bola medzi žalovanými uzatváraná záložná zmluva, ako aj s poukazom na pohnútky, ktoré žalovanú 1/, ktorá bola zároveň aj konateľkou žalovaného 2/, k jej uzavretiu viedli, a rovnako aj cieľ, ktorý týmto úkonom sledoval žalovaný 2/, je záložná zmluva uzavretá medzi žalovanými absolútne neplatným právnym úkonom. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 29. mája 2018 sp. zn. 14Co/617/2014 na odvolanie žalovaného 2/ rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach ako vecne správny potvrdil. Žalobcom priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie uviedol, že žalobcovia majú naliehavý právny záujem na určení neplatnosti záložnej zmluvy. Podstatnou je podľa odvolacieho súdu skutočnosť, že záložnou zmluvou uzatvorenou medzi žalovanými, bolo zriadené záložné právo na nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov, ktorým by bez takéhoto určenia reálne hrozil výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby a len rozhodnutím súdu v konaní o určení neplatnosti záložnej zmluvy sa odstráni neisté postavenie žalobcov, ktorí môžu potom dosiahnuť výmaz ťarchy záložného práva v prospech žalovaného 2/. Preto rozhodol tak ako je vyššie uvedené a zároveň potvrdil aj od meritórneho rozhodnutia závislý výrok o trovách prvoinštančného konania, pretože súd prvej inštancie náležite aplikoval zásadu miery úspechu strán v spore (§ 142 ods. 2 O.s.p.).

3. Proti tomuto rozsudku podal včas dovolanie žalovaný 2/ (ďalej aj „dovolateľ“). Dovolanie odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP, v zmysle čoho mal za to, že súdy sa vôbec nezaoberali otázkou, či je možné neisté právne postavenie žalobcov, t. j. vzťahy medzi žalovanou 1/ a žalovaným 3/ a žalobcami usporiadať aj bez intervencie žalovaného 2/, a to s poukazom na uzavretú zmluvu o uhradení pohľadávky. Tvrdil, že na základe uzavretej zmluvy o uhradení pohľadávky žalobcovia mali a stále majú k dispozícii nárok voči žalovanej 1/ spočívajúci v uhradení pohľadávky v prospech žalovaného 2/ vyplývajúci z uzavretej zmluvy o pôžičke a v prevode záložného práva na inú nehnuteľnosť ako je byt žalobcov. Žalobcovia ani jeden z uvedených nárokov voči žalovanej 1/ neuplatnili. V dôsledku ich uplatnenej formy ochrany práva súd priamo rozhodol aj o právach žalovaného 2/ ako záložného veriteľa, a to tak, že žalovaný 2/ stratil zabezpečovaciu výhodu svojej pohľadávky voči žalovanej 1/. Na opodstatnenosť svojho dovolania poukázal na rozhodnutia dovolacieho súdu z 30. apríla 2007 sp. zn. 1 MOBdo V 2/05-126, z 19. januára 2010 sp. zn. 4 Obdo 12/2008, z 25. februára 2009 sp. zn. 4 Cdo 89/2007. Vzhľadom na uvedené rozhodnutia konštatoval, že odvolací súd sa od nich vo svojom rozhodnutí odklonil, pretože žalobcovia mohli žalovať splnenie povinnosti priamo od žalovanej 1/ bez intervencie dovolateľa, a to z titulu uzavretej zmluvy o uhradení pohľadávky, čím by ako vlastníci zálohu sledovali rovnaký zámer, akého sa domáhali. V zmysle uvedeného preto žiadal, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a konanie zastavil. Zároveň si žiadal priznať náhradu trov konania.

4. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že ho považujú za nedôvodné, pretože odvolací súd sa v žiadnom prípade neodklonil od uvedenej judikatúry a preto ho žiadajú zamietnuť a im priznať náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, pretože nie je prípustné. Na odôvodnenie svojho záveru (§ 452 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým v zmysle § 419 CSP je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone, a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

7. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať dovolaním, v ktorom sa namieta nesprávne právne posúdenie veci, musí byť splnená nielen podmienka vymedzenia tohto odvolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 CSP, ale musia byť splnené aj predpoklady prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovenia § 421 CSP.

11. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne (a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c/ náležitosti dovolania) a subjektívne (osoba oprávnená podať dovolanie), (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344). V CSP sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené subjekty oprávnené podať dovolanie. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Vychádzajúc z uvedeného (bod 11. tohto rozhodnutia) dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP) a dovolateľ v dovolaní napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie.

13. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

14. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

15. Citované ustanovenie upravuje predpoklady prípustnosti dovolania, ak sa dovolanie podáva z dôvodu, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Pre všetky prípady vymenované pod písmenami a), b) a c) § 421 ods. 1 CSP platí, že dovolanie je prípustné vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu alebo zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak dovolateľom nastolená otázka je otázkou právnou (nepripúšťa sa riešenie skutkových otázok) a ak ide o takú právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie je splnený niektorý z týchto predpokladov prípustnosti, dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania; dovolací súd ďalšie podmienky prípustnosti dovolania neskúma.

16. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal vecou, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či v prípade dovolateľom nastolenej právnej otázky, ide o takú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

17. V preskúmvanej veci dovolateľ v dovolaní uviedol, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, konkrétne v tom, že súdy sa vôbec nezaoberali otázkou, či je možné neisté právne postavenie žalobcov, t. j. vzťahy medzi žalovanou 1/ a žalovaným 3/ a žalobcami usporiadať aj bez intervencie žalovaného 2/, a to s poukazom na uzavretú zmluvu o uhradení pohľadávky. Tvrdil, že na základe uzavretej zmluvy o uhradení pohľadávky žalobcovia mali a stále majú k dispozícii nárok voči žalovanej 1/ spočívajúci v uhradení pohľadávky v prospech žalovaného 2/ vyplývajúci z uzavretej zmluvy o pôžičke a v prevode záložného práva na inú nehnuteľnosť ako je byt žalobcov, a teda, že mali podať inú žalobu. Žalobcovia ani jeden z uvedených nárokov voči žalovanej 1/ neuplatnili. Na opodstatnenosť svojho dovolania poukázal na rozhodnutia dovolacieho súdu z 30. apríla 2007 sp. zn. 1 MObd V 2/05-126, z 19. januára 2010 sp. zn. 4 Obdo 12/2008, z 25. februára 2009 sp. zn. 4 Cdo 89/2007.

18. V preskúmvanej veci z obsahu spisu ale vyplýva, že súdy nižších inštancií nastolenú otázku vôbec neriešili. Dovolateľom formulovaná otázka nemá teda charakter takej otázky, od vyriešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Za tohto stavu jej riešenie nemá v preskúmvanej veci žiadne opodstatnenie. Navyše v zmysle uvedenej otázky položenej dovolateľom dovolací súd poukazuje na to, že súdy nie sú oprávnené nariaďovať žalobcovi, čo má žalovať - zo strany žalovaného 2/ ide teda len o teoretické konštrukcie. Dovolací súd dospel preto k záveru, že nebol tak splnený jeden zo základných predpokladov prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania, pričom dovolací súd už ďalšie podmienky prípustnosti dovolania žalovaného 2/ neskúmal.

19. Z dôvodov vyššie uvedených dovolací súd dovolanie žalovaného 2/ odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP

20. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.